Zaaknummer: 14538-2023
Documentnummer: 14538-2023:806567

Raadsinformatiebrief

Onderwerp
Toezichtoordeel Huisvesting Vergunninghouders, 2e helft 2022

Datum
1 mei 2023

Toelichting
Inleiding
Op 21 maart jl. ontving het college een brief van de provincie Noord Brabant, met daarin het toezichtoordeel over de huisvesting van vergunninghouders in de tweede helft van 2022 (bijlage 1). Dit toezichtoordeel luidt dat voor deze periode de gemeente Laarbeek niet voldoet.

In deze brief verzoekt de provincie, vanwege de rol van de gemeenteraad in de horizontale verantwoording, u hierover te informeren. Deze raadsinformatiebrief dient daartoe.

Opgave huisvesting vergunninghouders
Door de toenemende stroom van vluchtelingen is de taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders de afgelopen jaren sterk gestegen. Waar onze gemeente in 2019 nog 16 vergunninghouders diende te huisvesten, was dat voor het jaar 2022 31. Een verdubbeling, die we ook voor het jaar 2023 verwachten. De eerste helft van 2023 moeten er 28 statushouders worden gehuisvest. Het vooruitzicht is dat dit ook het minimum is voor de tweede helft van dit jaar. Dit is een zeer complexe opgave, ook gezien de eveneens toegenomen spanning op de woningmarkt.

De spanning op de woningmarkt zorgt voor nog meer druk op de doorstroming. Men kan niet de gewenste verhuisbeweging maken en houdt daardoor langdurig o.a. de sociale huurwoningen bezet. Het aantal mutaties van sociale huurwoningen is daarmee laag, en de wachtrij lang. Niet alleen voor vergunninghouders, zeker ook voor andere urgentiegroepen en regulier woningzoekenden.

Daarbij komt het principe van passend toewijzen. Als er dan al een woning beschikbaar komt, moet de woning passen bij de huishoudenssamenstelling. Dat is een extra complexiteit bovenop de beperkte mutaties: statushouders gezinnen zijn vaak groter in omvang dan waar de sociale huurwoning in Nederland voor is gebouwd. Ter illustratie: Wocom heeft in haar huidige voorraad slechts 14% woningen met vier slaapkamers of meer. Per slaapkamer passen maximaal twee personen. Gezinnen van 7 of meer zijn dus lastig te huisvesten, maar gezinnen van deze omvang komen in veelvoud voor.

De toenemende taakstelling en de aanhoudende spanning op de woningmarkt oefenen beide dus veel druk uit op de opgave, zowel in Laarbeek als in de rest van Nederland.

Rol van de provincie

Toezicht houden op de taakuitvoering door lokale overheden is een wettelijke taak van de provincies. De provincie beoordeelt op basis van prestaties of gemeenten voldoen aan de halfjaarlijkse taakstelling, opgelegd door het Ministerie van Justitie en Veiligheid.
Omdat het steeds ingewikkelder wordt om statushouders te huisvesten, heeft het Rijk de provincies verzocht om met ingang van 1 januari jl. het toezicht te verstrengen.

Dit betekent dat gemeenten die een te grote achterstand op (dreigen te) lopen en de opgave gedurende taakstellingsperiode en de coulancemaand niet waarmaken onder verstrengd toezicht komen te staan. Dat is nu voor gemeente Laarbeek aan de orde.

Dit verstrengd toezicht houdt in dat er een plan van aanpak moet worden geschreven en wordt besproken met de provincie. Dit plan van aanpak dient er primair op gericht te zijn dat de achterstand wordt ingelopen, en kijkt uit naar het behalen van de komende taakstellingsperiode(n).

Er is sprake van een achterstand op het moment dat op de peildatum of, indien toegestaan één maand na de peildatum, een gemeente haar taakstelling niet heeft behaald. Een taakstelling is pas behaald op het moment dat de huisvesting ook administratief bij het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) is verwerkt.

Toezichtoordeel 2e helft 2022

Provincie Noord-Brabant heeft op basis van de realisatiecijfers van het COA per 1 januari 2023 geconstateerd dat de volledige taakstelling nog niet was gerealiseerd. De taakstelling voor de 2e helft van 2022 was 21 vergunninghouders, waarvan 3 uit achterstand van de voorgaande periode. Op 1 januari 2023 had gemeente Laarbeek 16 statushouders gehuisvest, wat een achterstand van 5 betekent. Op 1 februari 2023 (de zogenoemde coulancemaand) was hier nog geen verandering in gekomen.

Gezien dit toezichtoordeel is er een plan van aanpak opgesteld met een drietal SMART geformuleerde acties. U vind dit plan van aanpak in bijlage 2.

Stand van zaken huisvesting 1e helft 2023

Op vrijdag 20 januari 2023 is er bericht ontvangen vanuit de provincie over de zogenaamde coulancemaand. Wij kregen zo de kans de taakstelling van 21 alsnog te voldoen. Hoewel er op dat moment wel verhuizingen gepland stonden, kwam 1 februari net te vroeg. Het is niet gelukt om de verhuizingen en administratie daaromtrent bij het COA voor deze datum te realiseren. Op 14 februari vond nog een verhuizing plaats, op 8 maart stond dit geregistreerd in het taakvolgsysteem van het COA.

De huisvesting an sich is dus niet een traject waar alleen een gemeente, een corporatie en vluchtelingenwerk bij betrokken is, ook processen bij het COA en de IND spelen hierbij een rol.

Op moment van schrijven (woensdag 26 april 2023) hebben wij 13 vergunninghouders van de totale taakstelling van 33 voor het eerste half jaar 2023 gehuisvest (5 achterstand van

2022, 28 voor eerste halfjaar 2023). Voor nog eens 18 vergunninghouders (exclusief verwachte MVV's (machtiging tot voorlopig verblijf) staan er al concrete woningen op de planning. Voor 2 vergunninghouders dienen we deze taakstellingsperiode nog een passende woning te vinden. Wij zijn ons bewust dat geplande woningen niet meetellen in de taakstelling totdat de verhuizingen feitelijk hebben plaatsgevonden en de informatie bij het COA is doorgevoerd. Wel hebben we, op basis van deze informatie, het vertrouwen dat we de taakstelling voor de eerste helft van 2023 gaan behalen.

Vervolg

Op 26 april is de gemeentelijke reactie met daarin het plan van aanpak verstuurd naar de provincie. Het plan van aanpak betreft hoofdzakelijk maatregelen die gaan helpen om meer op de muziek vooruit te lopen en toekomstige achterstanden te voorkomen. Binnenkort volgt een overleg met de provincie over dit plan van aanpak. Dit gesprek biedt ook helderheid wat het gevolg is op het moment dat gemeente Laarbeek de komende taakstellingsperiode, 1e helft 2023, wel voldoet (zoals in de lijn der verwachting), dan wel wat gevolg is op het moment dat we onverhoopt de taakstelling niet behalen.

Afsluiting

In de bijlagen treft u de brief van de provincie met het toezichtoordeel en de gemeentelijke reactie daarop inclusief het plan van aanpak. Aanvullend is ook een overzicht toegevoegd met de toezichtoordelen van 2016 tot en met 2022. Na het gesprek met de provincie over dit plan van aanpak wordt u geïnformeerd over het vervolg.

Bijlagen

1. Brief van de provincie, d.d. 21 maart 2023 betreffende Toezichtoordeel (geanonimiseerd)
2. Gemeentelijke reactie op toezichtoordeel-brief provincie
3. Overzicht toezichtoordelen periode 2016-2022

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

gemeentesecretaris	burgemeester
	
J.W.M. van de Ven	F.L.J. van der Meijden